[2018] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 62

ਦਿਨੇਸ਼ਭਾਈ ਚੰਦੂਭਾਈ ਪਟੇਲ

ਬਨਾਮ

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 12 ਆਫ 2018)

05 ਜਨਵਰੀ, 2018

[ਆਰ. ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973:

ਧਾਰਾ 482 ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਦਾਇਰਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ - ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ (ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406, 420 ਅਤੇ 120ਬੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 7 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਨੇ ਦੋ ਜਾਅਲੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ, ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਆਦਿ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਾਸ ਅਪੀਲਾਂ - ਹਿਰਾਸਤ: ਤਿੰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਤੱਥ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 34][71- ਸੀ]

2. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 [ਪੈਰਾ 32, 33][70-ਐਚ; 71-ਏ-ਬੀ] ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਚੰਗਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਲਗਭਗ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। [ਪੈਰਾ 28, 29][70- ਸੀ-ਡੀ]

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30][70- ਈ]

5. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 31][70- ਐੱਫ-ਜੀ]

6. ਤਿੰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੂਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 35][71- ਡੀ-ਈ]

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸ.ਸੀ. 949: [1982] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 121 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।
ਡੀ. ਪੀ. ਗੁਲਾਟੀ, ਮੈਨੇਜਰ ਅਕਾਊਂਟਸ ਜੈੱਟਕਿੰਗ ਇਨਫੋਟ੍ਰੇਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 730: [2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 572; ਹਰਸ਼ੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਡੀ. ਬਨਾਮ ਰੇਬਤੀਲਤਾ ਕੋਲੀ ਆਦਿ (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 351: [2011] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 670 ਵੱਖਰਾ। -
ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ
[1982] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 121 ਪੈਰਾ 27 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 572 ਡਿਸਟਿੰਗੂਏਟਡ ਪੈਰਾ 36
[2011] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 670 ਡਿਸਟਿੰਗੂਏਟਡ ਪੈਰਾ 36
ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 12 ਆਫ 2018।
2016 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 4357 ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 10.07.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ
2018 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਏ. ਨੰ. 13, 14, 15, 16 ਅਤੇ 17 ਦੇ ਨਾਲ।
ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ, ਹਰੀਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਯਤਿਨ ਓਜ਼ਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਗਰਿਮਾ ਬਜਾਜ, ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਗੋਹਿਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਰੁਣਾ ਸਿੰਘ ਗੋਹਿਲ, ਮੋਹਿਤ ਪਾਲ, ਪੁਨੀਤ ਕੇ.ਜੀ., ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਨੀਰਜ ਏਕਾ, ਸ਼ਮੀਕ ਸੰਜਨਵਾਲਾ, ਸੁਨੀਲ ਕੈਂਡਲ, ਕੈਲਾਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੈਚਾਂਗਪੂ ਗੰਗਮੇਈ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਭਿਨਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਈ.ਸੀ.ਪੀ., ਮਲਕਣਪਾ ਅਗਰਵਾ, ਈ.ਸੀ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਧਰਿਤਾ ਪੀ. ਮਲਕਾਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੇਸਲ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਜਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੋਧਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ|

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ 10.07.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀ

ਦਿਨੇਸ਼ਭਾਈ ਚੰਦੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ

(ਐਫਆਈਆਰ/ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ) ਨੰਬਰ 16731 ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਐਲ. ਵਿਭਿੰਨ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 13733, 14842/2016, ਐਸਪੀਸੀਆਰਏ ਨੰਬਰ 4387, 4357, 4951/2016, ਸੀਆਰਐਲ. ਵਿਭਿੰਨ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 32440/2016 ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਐਲ. ਵਿਭਿੰਨ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 16731/2016 ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

3. ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਦੱਸਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਪੇਪਰ ਬੁੱਕਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

4. ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਅਲਥਨ, ਤਾਲੁਕਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ - ਸੂਰਤ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 96/3/2, ਬਲਾਕ ਨੰਬਰ 121, 5281 ਵਰਗ ਮੀਟਰ, ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 71, 3475 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਟਾਊਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਸਕੀਮ (ਅਲਥਨ) ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਟੁਕੜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

5. ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਰਾਠੌਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਲਪਾਈ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ।

6. ਰਾਠੌਰ ਪਰਿਵਾਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਛੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 25.04.2011 ਨੂੰ ਸੂਰਤ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ (ਅਨੁਲੱਗ-ਪੀ-2) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਿਨੇਸ਼ਭਾਈ ਚੰਦੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਅਲੀ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਬਣਾਈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾਏ।

7. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਮਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹ ਲਈ।

8. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ।

9. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 23.01.2012 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.), ਸੂਰਤ ਕੋਲ ਛੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ -6) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ " ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ." ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 34, 114, 120-ਬੀ, 420,465,468, 471 ਅਤੇ 476 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 7 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ 07.10.2013 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਫੋਰਮ, ਸੂਰਤ (ਅਨੈਕਸਰ-ਪੀ-13) ਕੋਲ 8 ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੀਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਉਹੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ।

11. ਇਹ ਤਿੰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ 06.06.2016 ਨੂੰ ਖਟੋਦਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ (ਸੀਆਰ ਨੰ. ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ. ਨੰ. 90 ਆਫ 2016) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

12. ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

13. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

14. 10.07.2017 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 88 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:
"(1) ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 406, 420, 120ਬੀ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਜਾਅਲੀ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ 73 ਏ.ਏ. ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸੂਰਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
(2) ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸੂਰਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।"

15. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ, ਭਾਵ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

16. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੂਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

17. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਵਿਵਾਦ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਡਾ. ਏ. ਐਮ. ਸਿੰਘਵੀ, ਸ੍ਰੀ ਯਤਿਨ ਓਜ਼ਾ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਮਿਕ ਸੰਜਨਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

20. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਡਾ. ਏ. ਐਮ. ਸਿੰਘਵੀ, ਸ੍ਰੀ ਯਤਿਨ ਓਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਾਕੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

21. ਇਹ ਉਹ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਦੇ ਕੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪੂਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਘੱਟ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਵਾਲੀਆ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵੀ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

22. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ ਅਤੇ ਹਰੀਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

24. ਇਹ ਉਹ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸਮੇਤ ਰੱਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੈਰਿਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

26. ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿ ਕਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਜਾਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

27. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸਸੀ 949) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਵਾਈ.ਵੀ. ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਚੰਦਰਚੂੜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ:
"ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ।
ਨਿਯਮ ਦੇ ਧਾਰਾ 157 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ

ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੋਡ ਦੇ ਧਾਰਾ 157 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਬੇਰੋਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ, ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ., ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

28. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੇ 89 ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇਖੋ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

29. ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਲਗਭਗ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

30. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

31. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਿਰਭਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

32. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

33. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ 89 ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

34. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

35. ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਘੋਖਣ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੂਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

36. ਦਲੀਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ (2015) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 730 ਅਤੇ (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 351 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 2 ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ 2 ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 2 ਫੈਸਲੇ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

37. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਹਾ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਹਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

38. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੁਣ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

39. ਅਸੀਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

40. ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਪਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਐਫਆਈਆਰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਅਤੇ

ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੌਕਾ ਆਵੇਗਾ, ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

41. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, 2017 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿ.ਲ.) ਨੰਬਰ 5476 ਅਤੇ 5475 ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ, ਭਾਵ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿ.ਲ.) ਨੰਬਰ 5155, 5322, 5500 ਅਤੇ 5867/2017 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

42. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

43. ਕਿਉਂਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ।

44. ਵਿਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ